

Versie: 17 april 2022

N.V. Rotterdamsche Tramweg Maatschappij

© Allan Kleiweg

De oprichters en directeuren

> **Onderaan deze pagina staan LINKEN naar meerdere BONUS-artikelen.**

De eerste voorbereidingen tot de oprichting van de RTM werden in het voorjaar van 1878 in de Betuwe verricht door de heren:

- K.B.J. de Bruijn uit Tiel
- W.D. van Mourik Dzn. uit Drumpt (bij Tiel)

Op 15 augustus 1878 verleende de Gemeenteraad van Rotterdam de concessie voor het aanleggen en exploiteren van een eerste paardentramlijn, lopende van de Crooswijksche Kade naar de Beurs (nu: bij Blaak), in Rotterdam aan de heren Van Mourik en De Bruijn. De statuten van de op te richten firma werden op 22 oktober 1878 door koning Willem III en de minister van Justitie Hendrik Jan Smidt, goedgekeurd. De concessie werd ingebracht bij de formele oprichting van de RTM op 12 november 1878, bij notaris mr. Jacobus van der Hoop Janszoon te Rotterdam. Bij die gelegenheid werden, naast de heren De Bruijn en Van Mourik, nog drie personen aan de directie toegevoegd. Bij het bezoek aan de notaris waren verder de volgende heren aanwezig:

- Dhr. Beer, koopman te Amsterdam
- Dhr. De Benedity/Benedetty, koopman te Amsterdam
- Dhr. Berlin, koopman te Amsterdam
- Dhr. Petrus Reints Bok, particulier te Ginneken
- Dhr. Kornelis Benedictus Johannes de Bruijn, koopman te Tiel
- Dhr. Adolf Everhard François Jacob de Burlett, particulier te Tiel
- Dhr. Mozes Elias Ezechiels, vishandelaar te Rotterdam
- Dhr. Hijmans, koopman te Amsterdam
- Dhr. Simon Willem Josephus Jitta, koopman te Amsterdam
- Mr. Alphonse Cornille Jacques de Kuyper, advocaat en notaris te Rotterdam
- Dhr. Willem Dirk van Mourik Dzn., particulier te Drumpt
- Dhr. David van Wijk, stalhouder te Rotterdam

De zes paardentramlijnen, gerealiseerd in het eerste jaar:

Lijn	Openstelling	Route
A	1 oktober 1879	Beursplein (nu Blaak) – Centraal Station (later bekend als Station Delftsche Poort)
B	25 juni 1879	Beursplein – Park
C	27 mei 1880	Beursplein – Willemsplein
D	1 juni 1879	Beursplein – Crooswijksche Kade
E	15 oktober 1879	Nieuwe Haven – Kralingen
F	4 februari 1880	Oostplein – Centraal Station

De directeurs van de RTM waren:

Periode 1878 - 1881

Vanaf	Tot en met	Naam directeur	Noot
12 november 1878	1 augustus 1881	Kornelis Benedictus Johannes de Bruijn	*1
12 november 1878	28 november 1879	Willem Dirk van Mourik Dirkzoon	*2
12 november 1878	-	Petrus Reints Bok	*3
12 november 1878	1 augustus 1881	Adolf Everhard Francois Jacob de Burlett	*4
12 november 1878	28 november 1879	David van Wijk	*5

*1 Te Tiel, concessionaris, vanaf 1881: inspecteur van exploitatie

*2 Te Drumpt (bij Tiel), concessionaris

*3 Te Ginneken, president-directeur

*4 Te Tiel, vanaf 1879: secretaris der RTM

*5 Te Rotterdam

Periode 1881 - 1978

Vanaf	Tot en met	Naam directeur	Noot
12 juni 1881	17 juni 1907	Hendrik Ferdinand Guichart	*6
17 juni 1907	1918	Ir. Hermanus van 't Hoogerhuijs	*7
1918	17 mei 1949	Ir. A.J. Kuiper	*8
17 mei 1949	1 juli 1977	Dr. Henri Johan van Zuijlen	*9
1 juli 1977	23 januari 1978	Jan Delst	*10

*6 - **Hendrik Ferdinand Guichart**

- Geboren: 12 april 1844 te Meerssen; overleden: 1 maart 1922, 77 jaar oud
- Overleden: XX 1XXX te XX, op XX-jarige leeftijd
- Op XX te XX gehuwd met XX (XX, XX 18XX – XX, XX 1XXX), ? kinderen

- Eerder adjunct-inspecteur bij de Staatspoorwegen te Zutphen en inspecteur bij de HIJSM te Den Haag

- Op 12 juli 1881 tot directeur benoemd, aanvaarde deze functie voorlopig per 1 augustus 1881, definitief per 1 september 1881

- Na aanvaarding van het directeurschap in 1881 was hij met zijn gezin woonachtig in een dienstwoning in de Isaac Hubertstraat te Rotterdam

- Oud-militair met opmerkelijk smeug taalgebruik (bijnaam: 'Jantje Potdomme')

- Nam in 1907 ontslag vanwege gezondheidsproblemen, bleef wel adviseur

- Op 7 februari 1907 getuige van het huwelijk van Heinrich Arnout Jacques van Stipriaan Luiscius met Octavia Bellina Dumber. De bruidegom was een zoon van de HTM-directeur.

*7 - **Ir. Hermanus van 't Hoogerhuijs**

- Geboren: XX 18XX te XX
- Overleden: XX 1XXX te XX, op XX-jarige leeftijd
- Op XX te XX gehuwd met XX (XX, XX 18XX – XX, XX 1XXX), ? kinderen

- Vanaf 1898 in dienst bij de RTM als ingenieur

- Per 1 april 1906 bevorderd tot adjunct-directeur

*8 - **Ir. A.J. Kuiper**

- Geboren: XX 18XX te XX
- Overleden: XX 1XXX te XX, op XX-jarige leeftijd
- Op XX te XX gehuwd met XX (XX, XX 18XX – XX, XX 1XXX), ? kinderen

- Van 1905 tot 1909 werkzaam bij de RTM als ingenieur, belast met de aanleg van de tramlijn op Flakkee, na voltooiing vertrokken

- Terugkeer bij RTM in 1913, als ingenieur in algemene dienst

- Geschorst per 8 november 1945

- Na onderzoek naar o.a. zijn gedrag tijdens de oorlog, ontslagen per 7 mei 1949

*9 - **Dr. Henri Johan van Zuijlen**

- Geboren: 8 augustus 1911 te Haarlem
- Overleden: 20 september 1997 te Goes, op 86-jarige leeftijd
- Op XX te XX gehuwd met XX (XX, XX 19XX – XX, XX 1XXX), ? kinderen
- Op XX te XX gehuwd met Cornelia Johanna (Jo) van Zalm (Haamstede, 20 september 1932 – Haamstede, 31 december 2013), ? kinderen

- Bij de aangifte van de geboorte van zijn zoon werd vermeld dat de 25-jarige Jacob Jan Cornelis van Zuijlen, de vader, (HIJSM ?) spoorwegambtenaar was. De moeder was Sara Maria Anna van Duuren. Het gezin was woonachtig op het adres Bilderdijkstraat 56 te Haarlem

- Per 1 september 1943 aangesteld als inspecteur in algemene dienst

- Per 8 november 1945 benoemd als waarnemend directeur

- Als directeur aangesteld per 17 mei 1949
- Langst dienende directeur (32 jaar)

*10 - **Jan Delst**

- Geboren: 8 september 1922 te XX
 - Overleden: 4 augustus 1987 te Noordwelle, op 64-jarige leeftijd
 - Op XX te XX gehuwd met E.F. Rebien (XX, XX 19XX – XX, XX XXXX), drie kinderen
- Vanaf 1943 in dienst bij de RTM
 - Laatste directeur der RTM
 - Eerste directeur ZWN (tot 1994 ?)
 - Wordt in Noordwelle geëerd met de Jan Delstlaan

De aandeelhouders

De aandelen van de N.V. Rotterdamsche Tramweg Maatschappij zijn in handen geweest van uiteenlopende partijen. De zwerftocht der aandelen is niet te reconstrueren, maar sommige stukjes informatie zijn wel beschikbaar. De eerste aandelenbezitters waren, naar het zich laat aanzien, vooral kooplieden te Tiel en Amsterdam. Ook de Familie Ruys, eigenaren van de rederij Rotterdamsche Lloyd, bezaten flink wat RTM-aandelen.

RTM-aandelen waren in de vroege jaren ook in handen van enkele Belgische beleggers. Zowel RTM- als RETM-aandelen circuleerden in deze kringen.

- Dhr. Pierre-Jacques Spilliaerd te Brussel, in 1885 oprichter van S.A. des Tramways À Vapeur de Flessingue, Middlebourg et Extensions (TVFM)
- Belgische N.V. Les Tramways de Rotterdam, opgericht te Antwerpen op 12 april 1904
- Volgens briefhoofden uit 1909 had Les Tramways de Rotterdam een kapitaal van negen miljoen Belgische francs en was ze gevestigd aan de Place de Meir te Antwerpen. Op hetzelfde adres was ook het hoofdkantoor van de TVFM gehuisvest. De relatie van de TVFM met de RETM blijkt vooral uit het overeenkomstige materieel, de rekening-courant tussen beide bedrijven en het feit dat de directeur van de RETM, J.W. van der Vegt, jarenlang gedelegeerd commissaris is geweest voor de TVFM.
- Belgische Compagnie Mutuelle de Tramways

Tal van gemeenten in het vervoersgebied van de RTM kochten aandelen, om zodoende een vinger(tje) in de pap te krijgen bij beslissingen over de verbindingen naar hun gemeenten. Uit krantenpublicaties blijkt dat in latere jaren o.a. de burgemeesters van Oostvoorne en Spijkenisse commissariaten bij de RTM vervulden.

De gemeente Rotterdam had na WO2 geen goed woord over voor de RTM. Zij ervoer de oude trouwe streektram als een irritant overblijfsel uit vooroorlogse tijden en streefde naar radicale modernisering. De aanleg van o.a. de Maasboulevard, Lijnbaan, Westblaak en de eerste metrolijn, getuigen hiervan. Maar de RTM beschikte over een concessie voor de exploitatie van tram-, bus- en veerdiensten, dus kon de gemeente Rotterdam weinig uitrichten.

Wat niet betekent dat e.e.a. niet geprobeerd is. In 1956 probeerde de gemeentelijke dienst RET om een concessie te verkrijgen voor het verzorgen van autobusdiensten via o.a. de Groene Kruisweg op het eiland IJsselmonde, maar dit verzoek werd van hoger hand afgewezen.

Uiteindelijk hebben de gemeente Rotterdam en de Nederlandse Spoorwegen onder één hoedje gespeeld; in 1960 op een heimelijke manier RTM-aandelen aangekocht en getracht om van binnenuit de RTM-trams tot stilstand te brengen. Directeur Van Zuijlen is het gevecht zeker niet uit de weg gegaan, heeft zelfs ook in de laatste jaren nog nieuw (tweedehands) trammaterieel aangekocht, maar kon in 1965 niet anders dan concluderen dat er echt geen mogelijkheden meer waren om de tramdiensten te handhaven. Zijn armlastige RTM had domweg de financiële middelen niet om hoogstnoodzakelijke investeringen te plegen, terwijl de RET miljoenen kreeg voor de aanleg van haar eerste metrolijn en ook de NS substantiële subsidies ontving. Daar valt niet tegenop te boksen. Een wethouder kan gemeentelijke middelen inzetten om langdurige juridische procedures te voeren terwijl een particulier bedrijf dit slechts kortere tijd kan pareren. Dat is vechten tegen de bierkaai.

Zie ook het hoofdstukartikel 'De 'staatsgreep' van 1960'.

H.F. Guichart (1920)

Willem Ruys

Bronnen:

- Drs. A. Dijkers, De R.T.M. op de Zuid-Hollandse en Zeeuwse Eilanden (Leiden, Nederland: E.J. Brill, 1971), ISBN: onbekend, 262 bladzijden. NVBS-boekenreeks deel 7.
- Dr. H.J.A. Duparc, Ir. H.P. Kaper en L. Stigter, Trammend naar de Metro : De historie van de tram in Rotterdam (Leiden, Nederland: N.V.B.S., 1968), ISBN: onbekend, 212 bladzijden. NVBS-boekenreeks deel III
- Bas van der Heiden, N.V. Rotterdamsche Tramweg Maatschappij: RTM 1878-1978 (Klaaswaal, Nederland: Uitgeverij Deboekant, 2011), ISBN: 978-90-5534-280-8, 96 bladzijden.
- Mr. R.G. Klomp, Met de stoomtram van Coolsingel Rotterdam naar Koemarkt Schiedam ('s-Hertogenbosch, Nederland: Uitgeverij Uquolair, 2002), ISBN: 90-71513-44-0, 88 bladzijden.
- C.M. Koster (M.H. van der Most en H. Ontrop (red.), Uit de geschiedenis van de Rotterdamse Stoomtram deel 1 (1e druk) (Schoorl, Nederland: Uitgeverij Pirola, oktober 1984), ISBN: 90-6455-035-2, 126 bladzijden.
- Afbeelding 66bx.1: Portret H.F. Guichart (1920) - Schilder: Floris Arntzenius, fotograaf Wijnand de Gooijer. Bron: www.archiefedwardbary.nl.
- Afbeelding 66bx.2: Willem Ruys (1894-1942). Bron: Wikipedia.

